

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2022/2023

Jméno a příjmení studenta: PhDr. Bc. Jana Šafaříková
Identifikační číslo studenta: 97820802

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Historické vědy
Studijní obor: Etnologie
ID studia: 584942

Název práce: Identita v transkulturní perspektivě. Symboly jako nástroj kulturní identity

Pracoviště práce: Ústav etnologie (21-UETN)

Jazyk práce: čeština

Jazyk obhajoby: čeština

Školitel: doc. PhDr. Václav Soukup, CSc.

Oponent(i): doc. PaedDr. Hana Horáková, Ph.D.

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Datum obhajoby: 10.01.2023   **Místo obhajoby:** Praha

Termín: řádný

Průběh obhajoby: Předseda komise doc. Jakoubek představil studentku dr. Šafaříkovou a členy komise (doc. Horský, doc. Jakoubková Budilová, doc. Janeček, doc. Horáková nepřítomna a omluvena z důvodu nemoci), přítomen byl i školitel doc. Soukup a oponent dr. Jirka. Školitel představil průběh doktorského studia studentky, včetně studijního pobytu na univerzitě v Miami, terénního výzkumu v Austrálii, Německu a Francii; následovalo představení práce včetně výzkumné otázky, struktury a závěrů - podle školitele se jedná o originální práci a o její publikování vyjádřilo zájem nakladatelství Karolinum. Poté předseda komise požádal studentku o představení práce s důrazem na metodologii a závěry. Dr. Šafaříková zevrubně popsala okolnosti vzniku své práce, která tematicky částečně navazuje na její předchozí absolventské práce, a prezentovala širší kontext svého výzkumu. Práce byla zaměřena na symbolickou a politickou rovinu tématu, včetně komparace se situací v Evropě. Metodologicky byla inspirována symbolickou antropologií. Následně byl představen kriticky laděný posudek oponentky doc. Horákové, který prezentoval v zastoupení doc. Jakoubek. Podle něj práce nepřináší jasně definovanou výzkumnou otázku, metodiku výběru vzorku, a pozicionalitu autorky, včetně dalších aspektů metodologie, nejsou jasně definovány klíčové koncepty (občas dochází k jejich směšování), opírá se dominantně o sekundární literaturu, emický přístup je nahrazen výzkumy veřejného mínění, chybí vlastní etnografie, chybí rozhovory, název práce je matoucí a neodpovídá obsahu práce (včetně klíčových slov), téměř absentuje využití kritické sociokulturněantropologické diskuse, způsobené neznalostí

relevantní literatury. Výhrady má i k stylistice a struktuře textu, práce má málo zdrojů a odkazů na literaturu, citace jsou často druhého až třetího řádu. Práce podle ní nepřináší přínos pro obor ani pro obory příbuzné, nesplňuje podle ní nároky kladené na etnologické a antropologické práce, je spíše kompilátem z veřejně dostupných zdrojů, chybí teoretický a metodologický základ nutný pro disertační práce. K obhajobě navrhuje následující otázky: Jaké metody symbolické antropologie by mohla práce vyžít? Jak se politika identit propala do politické praxe? Jaký je rozdíl mezi transkulturní a multikulturní identitou? Poté představil svůj posudek druhý oponent dr. Jirka - souhlasí s tezí doc. Horákové, že v práci absentuje metodologie, ale vychází z veřejně dostupných zdrojů, nikoli v terénu získaných dat. Název práce je podle něj matoucí. V práci skutečně absentuje badatelská otázka, s klíčovými koncepty jako je multikulturalismus je zacházeno nesprávně, část o Německu a Francii chápe jako velmi simplifikovanou, což je podle něj způsobeno primárním využitím veřejně dostupných publicistických dat, chybí obecnější analytický přístup. Práci přesto doporučuje k obhajobě a jako "prospěla". Po prezentaci obou posudků studentka reagovala na oba z nich. Podle ní na rozdíl od předchozích prací využívala sice publicistické zdroje, ale dominantně autorské, které mají podle ní výpovědní hodnotu. Práce se opírá nejen o sekundární literaturu, ale i o primární zdroje (například publicistické). Data z rozhovorů nemohla být prezentována, protože byly neveřejné povahy a byly založené na důvěře mezi výzkumníkem a respondentem, ale existovaly. Terminologické obtíže lze vysvětlit růzností přístupů jednotlivých autorů. Její přístup k symbolické antropologii považuje za v českém prostředí inovativní. Odmítá kritiku posudků tvrdících že práce podprahově sdílí určité ideologizující teze a vymezuje se proti některým tvrzením oponentky, které vnímá jako osobní útoky. 3 stylistické chyby na 200 stranách textu nepovažuje za problém. Vyjádření k druhému posudku oponenta - problematizuje kritiku zdroje Elsevier, pokud je nějaká kniha bestsellerem, reflektuje to podle autorky nálady ve společnosti, autorka používá jasně vypovídající veřejně dostupná data. Předseda komise v zastoupení doc. Horákové, s jejímiž stanovisky se ztotožňuje, následně položil dotaz na badatelský cíl doplněný jasně definovanou výzkumnou otázkou; zhuštěný popis ani jiné antropologické přístupy nejsou v práci přítomny, a studentka podle něj neodpověděla na dotazy doc. Horákové. Publicistické zdroje lze samozřejmě používat, ale kriticky. Doc. Horský reagoval podobným způsobem v širším konceptuálním kontextu a ztotožnil se s postojem doc. Horákové. Následně se rozpoutala širší diskuse ohledně použité metodologie, popřípadě její absence. Doc. Horský reagoval na absenci využití kritického přístupu k literatuře. Doc. Jakoubek kritizoval sdílené použití vzájemně nekomplementárních přístupů k teorii nacionalismu a absence zhuštěného popisu. Doc. Soukup reagoval tím, že autorka studovala konstrukci identity na základě odborné literatury, autopsie a nepublikovaných rozhovorů; použití publicistických textů kvituje s povděkem. Doc. Jakoubek trvá na nedostatečném teoretickém a metodologickém podloží práce. Doc. Soukup argumentuje, že autorka používá interpretativní přístup k veřejně dostupným datům, doc. Jakoubek nesouhlasí. Doc. Jakoubková Budilová souhlasí s použitím publicistických dat, ale chybí jí metodologická kapitola či minimálně její část, práce má proto nejasné metodologické podloží. Dr. Jirka s tímto tvrzením souhlasí, odmítá personální postoje v posudcích, které autorka oponentům podsouvá; voličské preference podle něj explicitně nesouvisejí s hodnotami a identitou, chybí analytický rozměr práce, včetně využití přístupů symbolické antropologie. Doc. Soukup nesouhlasí, symbolický rozměr v práci je přítomen v komparativní perspektivě. Následná diskuse (doc. Horský) se studentkou se stočila na skutečnost, jak chápe koncept symbolického prostoru - symboly jsou v práci popisovány jako existující entity, bez hlubší analýzy. Doc. Jakoubek tvrdí, že v práci

absentuje analytický rozměr; v práci mají pouze rétorickou povahu. Doc. Jakoubková Budilová souhlasí. Studentka prezentovala svůj pohled na význam symbolů v australské kultuře v obecnější rovině. Studentka argumentovala, že jí nezajímaly postoje konkrétních aktérů, ale všudypřítomnost symbolů ve veřejném prostoru, prováděla zúčastněné pozorování. Doc. Jakoubková Budilová a doc. Jakoubek argumentují, že chybí antropologická reflexe terénu. Studentka argumentuje, že využívala i výsledky publikovaných sociologických výzkumů. Doc. Jakoubek nesouhlasí s relevancí těchto dat, studentka nerozlišuje mezi interpretativním přístupem a sociálním konstruktivismem. Dr. Jirka kritizuje nereflektovaná tvrzení o veřejném mínění, která nejsou opřena o konkrétní terénní data. Podobný postoj zaujímá i dr. Jirka. Po delší diskusi během neveřejné části obhajoby bylo rozhodnuto o hlasování aklamací bez konkrétního hlasování jednotlivých členů komise. Komise především vytýká nedostatek explicitní metody a intuitivitu některých upřílišně generalizujících tvrzení. Proto se komise shodla na doporučení doplnění práce: aplikace explicitního výkladového postupu, včetně metodologie (výzkumný vzorek, sběr dat, a analýza) na základě konkrétních výtek posudků. Komise se shodla na hodnocení neprospěla. Studentka byla seznámena s rozhodnutím komise a potenciálním dalším postupem ohledně přepracování práce a jejího předložení v možném dalším termínu. Studentka poděkovala komisi za podnětnou diskusi. Jednání bylo poté ukončeno.

Klasifikace obhajoby:	neprospěl/a (N)
Předseda komise:	doc. PhDr. Marek Jakoubek, Ph.D., Ph.D. ....
Členové komise:	doc. PhDr. Jan Horský, Ph.D. ....
	doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D. ....
	doc. Mgr. Lenka Jakoubková Budilová, Ph.D. ....